

Epidemije uzrokovane Norwalk like virusom na području Labinštine 2004/2005. godine

Suzana Mušković, dr. med., spec. epidemiolog

ZZJZ Istarske županije, Služba za epidemiologiju- ispostava Labin

Sažetak

U članku su opisane dvije epidemije akutnog gastroenterokolitisa uzrokovane Norwalk like virusima, koje su se desile tijekom srpnja 2004., te siječnja 2005. godine na području Labinštine. Cilj članka je iznošenje vlastitih iskustava u rješavanju epidemija uzrokovanih istim uzročnikom, kod dviju epidemiološki značajnih populacija, a to su ugostiteljski djelatnici, te korisnici kolektivnog smještaja starih i nemoćnih osoba.

Ključne riječi: epidemija, akutni gastroenterokolitis, Norwalk virus,

Abstract

This article is a description of two outbreaks of acute gastroenterocolitis caused by Norwalk virus, which were happened during July 2004. and January 2005. on Labin area, Croatia. The aim of this article is to refer our own experience with outbreaks in two epidemiologically very important populations- catering workers and users of institutional housing for adult persons.

Key words: outbreak, acute gastroenterocolitis, Norwalk virus

UVOD

Tijekom srpnja 2004., te siječnja 2005. god. na području Labinštine registrirane su dvije, međusobno nepovezane, epidemije kod kojih je dokazan uzročnik bio Norwalk virus. Obje epidemije obilježavaju neke specifičnosti, kako po dinamici, vremenu dešavanja i načinu otkrivanja. U oba slučaja poduzete su protuepidemijske mjere usmjerene prema sprječavanju kontaktnog i kapljičnog puta prijenosa zaraznih bolesti.

PRIKAZ EPIDEMIJA

Epidemija akutnog gastroenterokolitisa, koja se dešavala od 08-30. VII. 2004., otkrivena je retrogradno, 16. VII 2004., putem obveznih "Prijava oboljenja od zaraznih bolesti". Radilo se o oboljelim osobama koje je povezivalo zajedničko mjesto rada u Hotelskom kompleksu "Maslinica" u Rapcu, koji obuhvaća 3 hotela i autokamp. Aktivno istraživanje, obzirom da se radilo o većem broju oboljelih djelatnika u hotelskoj kuhinji i restoranu, te djelatnicama u privatnoj samoposluzi u prostoru autokampa, ukazalo je da se zdravstvene smetnje, kao lakše oboljenje probavnog sustava, javljaju već desetak dana. U navedenom vremenu registrirano je 35 oboljelih od ukupno 1100 procijenjeno izloženih osoba. Najveći broj oboljelih su bili djelatnici kuhinje i restorana Hotela Narcis (12/50), djelatnice praone istog hotela (10/11) i djelatnice u samoposluzi pri autokampu istog hotelskog kompleksa (5/8). Među gostima hotela i autokampa registrirano je samo 8 oboljelih od oko 1000 gostiju koji su u to vrijeme boravili u tom kompleksu, iako indirektni pokazatelji govore da je oboljelih, koji nisu tražili liječničku pomoć, bilo puno više (povećana prodaja dvopeka i čaja u trgovini!).

Retrogradno istraživanje ukazalo je da su se probavne smetnje među gostima pojavile još početkom srpnja. Obzirom da se radilo o kratkotrajnom i klinički relativno blagom oboljenju, većina oboljelih nije tražila usluge zdravstvene službe, niti bila evidentirana pri istoj.

Dinamika oboljevanja, s inkubacijom od 1-2 dana, ukazivala je na kretanje bolesti u smjeru "gost-djelatnice samoposluge", te "gost-sobarice- djelatnice praone- kuhinjsko osoblje". Kao podražavajući čimbenik za mogućnost širenja bolesti od djelatnica hotelske praone na kuhinjsko osoblje bilo je dijeljenje istoga sanitarnog bloka, što je utvrđeno u epidemiološkom izvidu.

Mikrobiološke analize uzoraka stolice učinjene u Mikrobiološkom laboratoriju ZZJZ Istarske županije (na Salmonellu, Shigellu, Campilobacter jejuni, Clostridium perfringens, Rota i Adeno viruse) bile su negativne (14 uzoraka). Na analizu u Virusološki laboratorij HZZJZ Zagreb dostavljen je samo jedan uzorak stolice, iz kojeg je izoliran Norwalk like virus genogrupa 1.

Istovremeno je, tijekom lipnja i srpnja u široj populaciji na području Labinštine registriran povećani broj prijava akutnih gastroenterokolitisa, što također predstavlja specifičnost ove epidemije obzirom da je dokazani uzročnik karakterističan za hladnija godišnja doba (zima-proljeće).

Početak 2005. god., u razdoblju od 16-21. siječnja, registrirana je epidemija akutnog gastroenterokolitisa među djelatnicima i korisnicima Doma za stare i nemoćne osobe u Raši. Ukupno je, unutar 5 dana, oboljela 31 osoba (28 korisnika i 3 djelatnika). Broj izloženih iznosio je 81 osobu (60 korisnika i 21 djelatnik), što nam govori da je oboljelo 46,7% korisnika i 14,3% djelatnika. Epidemiološka anamneza ukazala je da je prvooboljela u kolektivu bila jedna medicinska sestra sa slabo izraženim kliničkim smetnjama (mučnina, 1 mekša stolica). Dinamika epidemije ukazivala je na širenje infekcije u smjeru "osoblje- korisnici- osoblje".

Nizak postotak oboljelih među djelatnicima, unatoč slabim mogućnostima prevencije kapljicnih i kontaktnih infekcija, govori u prilog dobro provedenih protuepidemijskih mjera (nošenje maski i rukavica tijekom njege, pojačana dezinfekcija površina i prostora, odvajanje kontaminirane posteljine i odjeće u plastične vreće do pranja, nemiješanje medicinskog i njegovateljskog osoblja sa kuhinjskim osobljem).

Virusološka analiza uzoraka stolice obavljena u Virusološkom laboratoriju HZZJZ –Zagreb u 5 od 7 dostavljenih uzoraka detektirala je Norwalk virus genogrupe 1 i 2.

Kao i kod prethodno opisane epidemije, u vrijeme izbijanja epidemije u Domu za stare i nemoćne osobe Raša, u široj je populaciji na području Labinštine registriran povećani broj prijavi oboljelih od akutnog gastroenterokolitisa, bez posebnog grupiranja oboljelih.

ZAKLJUČAK

Članak je prikaz dviju epidemija uzrokovanih Norwalk virusima na području Labinštine; značajnih po tome što su se pojavile u dvjema epidemiološki značajnim grupama: djelatnicima u ugostiteljstvu na turističkom području i korisnicima kolektivnog smještaja u Domu za stare i nemoćne osobe.

Iako su protuepidemijske mjere u slučajevima kapljicnih epidemija i epidemija kod kojih se, zbog male infektivne doze, preko kontaminiranih površina zaraza lako širi najčešće slabog učinka; ipak se nalaže poduzimanje istih kod populacija koje imaju visok rizik prenošenja infekcije (ugostiteljski djelatnici), kao i kod rizičnih skupina ljudi (kolektivni smještaj, starija dob oboljelih).

Literatura:

1. Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, NN 60/92: 1338-49.
2. CDC. Norwalk like viruses- Public health consequences and outbreak management. Morbidity and Mortality Weekly Report 2001; 50: 1-18.
3. Benenson A. S. Control of Communicable Diseases Manual. 16th ed. Washington: American Public Health Association, 1995:200-1.

Kontakt adresa:

Suzana Mušković, dr. med., spec. epidemiolog

ZZZJZ Istarske županije, Služba za epidemiologiju- ispostava Labin

Sv. Mikule 2, Labin

Tel.: 052/858-014

Fax.: 052/880-699

E-mail: labin@zzjiz.hr